

Архивски број: 08-146/1
Датум: 9 -01- 2026

Постапувајќи по претставката бр. 08-490 од 18.06.2025 година, поднесена -----поднесена против ----- за заштита од дискриминација врз основа на етничка припадност во областа на медиумите и јавното информирање Комисијата за спречување и заштита од дискриминација врз основа на член 21, став 1, точка 14 и член 27 од Законот за спречување и заштита од дискриминација (Сл. Весник на РСМ бр. 258/2020) го донесе следното

МИСЛЕЊЕ

НЕ СЕ УТВРДУВА ДИСКРИМИНАЦИЈА врз основа на етничка припадност од страна на ----- кон -----, во областа на медиумите и јавното информирање.

Образложение

На 10.06.2025 година до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше поднесена претставка од -----, против -----, за заштита од дискриминација врз основа на етничка припадност во областа на медиумите и јавното информирање.

Во предметната претставка се наведува дека на ден 24.01.2025 година ----- објавила јавен конкурс за доделување средства за поддршка на проекти за организирање на домашни фестивали и други филмски манифестации. Според наводите на подносителот, истиот во предвидениот рок уредно аплицирал на предметниот конкурс, при што ги доставил сите потребни пријави и прилози утврдени со конкурсната документација.

Во самиот конкурс, како што се истакнува во претставката, бил утврден рок од 60 дена за донесување и објавување на одлука по поднесените апликации. И покрај наведеното, подносителот наведува дека дури на 03.06.2025 година бил известен за донесена одлука со која неговата апликација се одбива. Подносителот понатаму истакнува дека образложението на одлуката е кусо и формално, без детална анализа и оценка на релевантните критериуми, како и без разгледување на повеќе аспекти кои, според неговите наводи, претставувале воспоставена пракса во претходните постапки за спроведување на ваков вид јавни конкурси.

Имено, во образложението на одлуката, согласно наводите изнесени во претставката, е наведено дека правното лице ----- не ги исполнува основните критериуми утврдени со Правилникот за поддршка на проекти и дека не го остварило потребниот основен минимум од 51 бод, како предуслов за понатамошна квалификација во постапката. Во самата одлука е наведено дека пријавата на подносителот е оценета со вкупно 42 бода, при што, според наводите на подносителот, не е дадено поединечно и аргументирано

образложение за доделените бодови, ниту пак му е доставена бодовната листа за неговата пријава, како и бодовните листи за останатите учесници во конкурсната постапка. Понатаму, во продолжение на образложението на одлуката, како што се наведува во претставката, е констатирано дека на јавниот конкурс пристигнале вкупно 35 пријави и дека пријавата на подносителот е оценета со 42 бода од причина што фестивалот „----“, со кој подносителот аплицирал, не придонесувал за унапредување на програмската содржина, дека предложениот буџет не бил усогласен со планираниот буџет за реализација на проектот, како и дека подносителот немал обезбедено финансиски средства од други извори. Воедно, наведува дека не се точни тврдењата од одлуката дека тој нема обезбедено сопствено учество во пријавата на предлог проектот и дека не е иновативен и без квалификуван кадар. Во самата апликација, согласно наводите од претставката, стоело дека подносителот ќе обезбеди сопствено учество како и во претходните години, а во насока на иновативноста наведува дека овој фестивал имал за цел да ги собере сите домашни и меѓународни продуценти и филмски работници, кои се занимаваат со ромска тематика. Дополнително, во претставката се наведува дека нејасно е како во одлуката на ---- стои дека понудената содржина не ја подобрува програмата за филм, кога ова е сосема нов пристап за меѓународно подигање на свеста за ромската култура и традиција, кои се неисцрпен извор во уметноста и музиката. Во претставката се наведува дека при носењето на одлуката не се земени предвид критериумите од огласот бидејќи апликацијата е јасна, прецизна, а со тоа квалитетна, концептот е запазен, а бидејќи и претходно оваа концепција е поддржана, како соработници биле планирани експерти од оваа област од Европа со што се запазила и европската димензија, географска разноликост, а посебно ремето и традицијата. Подносителот понатаму наведува дека против наведената одлука изјавил жалба, меѓутоа истакнува дека жалбата не го одложува извршувањето на одлуката.

Заради сето споменато, подносителот наведува дека ја поднесува оваа претставка бидејќи смета дека е дискриминиран врз основа на етничка припадност во областа на медиумите и јавното информирање. Наведува дека ---- работи 25 години и е препознатлива по тоа што се занимава со ромска тематика. Во последните неколку години подносителот наведува дека бил корисник на средства од ---- и дека има остварено значајни резултати на домашен и меѓународен план, афирмирајќи ја ромската култура, традиција, историја, која со години е запоставена и се уште недоволно истражена, проучена и презентирана пред пошироката јавност. Дополнително, подносителот наведува дека воопшто не е земено предвид дека неговата продукција е единствената ромска продукција која согласно Стратегијата за инклузија за Роми и акцискиот план за култура, документи кои се прифатени од Владата на РСМ, ја презентира и афирмира ромската култура и традиција преку многубројни проекти. Според подносителот, ---- како владино тело треба да ги земе предвид обврските на Владата за исполнување на целите од Акциските планови за развој на ромската култура и традиција како составен дел од Стратегијата за инклузија на Ромите.

Комисијата за спречување и заштита од дискриминација врз основа на чл. 27, ст. 4 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, на 26.06.2025 година испрати барање за произнесување по претставката до -----.

На 16.07.2025 во Комисијата за спречување и заштита од дискриминација пристигна одговор на претставката од -----.

Во одговорот ----- наведува дека согласно чл. 25, ст. 2 од Законот за филмска дејност, во текот на годината ----- објавува Конкурс за финансирање на проекти од национален интерес во филмска дејност – организирање на домашни фестивали и други филмски манифестации од меѓународен карактер. На 24.01.2025 ----- објавила Конкурс за финансирање на проекти од национален интерес во филмска дејност – организирање на домашни фестивали и други филмски манифестации од меѓународен карактер за 2025 година, во дневните весници Вечер, Нова Македонија, Коха, како и на веб страната на ----- . Целта на конкурсот, согласно наводите од одговорот, е создавање на фестивали и манифестации со високи критериуми на одговорност и професионалност во презентација на квалитетна филмска програма која ќе овозможи промоција и афирмација на филмската дејност во Република Северна Македонија, поголемо ниво на вмрежување и соработка во филмската дејност и едукативни настани и форуми за афирмација на филмската култура. Приоритет на финансирање имаат оние проекти кои македонската кинематографија ја ставаат во интернационален контекст, имаат европски, односно меѓународен карактер, го промовираат интеркултурниот дијалог и развој на граѓанското општество, се засновани на стручно и професионално знаење, имаат висок квалитет и профилираност во основната дејност, имаат значителна посетеност и се одржуваат во континуитет и со традиција.

Во однос на предметниот конкурс, во одговорот на претставката се наведува дека се примени 35 пријави за проекти наменети за организирање фестивали и други филмски манифестации од меѓународен карактер. Од страна на комисијата за административна селекција е започната постапка со отворање и увид на пристигнатите пријави при што е изготвен Записник бр. ----- од 04.04.2025 година. Постапката за евалуација на доставените проекти е завршена согласно Конкурсот и Правилникот за поддршка на проекти за организирање домашни фестивали и други филмски манифестации од меѓународен карактер бр. ----- од 30.01.2023. ----- наведува дека ----- совет како стручно тело на -----, согласно чл. 3 од цитираниот Правилник, врши оценка на квалитетот и содржината на документите доставени во прилог на пријавите и тоа ценејќи го квалитетот на програмата (содржини и активности), програмскиот концепт (натпреварувачки или ревијален), европската димензија на програмирање, вклучувајќи културна и географска разновидност, квалитетот на постигнатите успеси на реализираниот фестивал/манифестација во изминатиот период со извештај за посетеност на фестивалот/манифестацијата, реноме, традиција и континуитет на одржување, обезбедени средства од други извори и квалитет на стручниот тим. Оцената на проектите е извршена врз основа на споменатите критериуми и мерила

согласно кои секој од проектите добива бодови, максимален број на бодови кои може да ги оствари еден проект е 100, додека за да може проектот да се квалификува потребно е да оствари минимум 51 бод.

----- наведува дека согласно листата за евалуација доставена од страна на ----- совет бр. ----- од 15.04.2025, проектот ----- освоил вкупно 42 бодови. Истиот од страна на советот е оценет како фестивал кој не работи на подобрување на програмата од година в година, предложената програма за овогодинашното издание на фестивалот не е во линија со предложениот буџет за реализација и нема обезбедено средства од други извори на финансирање, видно од доставениот предлог буџет кон проектот, кој ----- го доставува во прилог на одговорот на претставката како доказ.

Согласно чл. 22, ст. 1, од Законот за филмска дејност за вршење на стручни и работи од надлежност на -----, како и за преземање на мерки за унапредување на филмската дејност, директорот на ----- формира ----- совет на ----- . Советот е составен од 5 члена кои ги именува и разрешува директорот на ----- од редот на истакнати поединци од областа на филмот и културата, со манда од 2 години. Согласно чл. 22, ст. 3 од Законот за филмска дејност, Советот ги извршува следниве задачи: учествува во подготовка на конкурсите за финансирање на проекти од национален интерес во филмската дејност; му дава мислење на директорот на ----- кои проекти доставени на конкурсите треба да бидат прифатени, односно одбиени по конкурсот; на предлог на финансискиот советник, ако постои неусогласеност меѓу финансискиот план и оперативниот план со сценариото за проектите доставени на конкурсот, му предлага на директорот на ----- проектите да ги врати на доработка и расправа за важни прашања од областа на филмската дејност. Оттука, ----- совет на -----, на седница одржана на 10.04.2025 година, донел Мислење за неприфаќање на проекти бр. ----- од 15.04.2025.

Врз основа на чл. 21, ст.1, алинеја 2 и чл. 30, ст. 2 од Законот за филмска дејност, Управниот одбор на предлог на директорот донесува одлуки за прифаќање и одбивање на филмските проекти по конкурсот од чл. 25, ст. 2 од Законот за филмска дејност. Оттука, во одговорот на претставката се наведува дека Управниот одбор на ----- на седницата одржана на 08.05.2025, на предлог на Директорот на ----- бр. ----- од 28.04.2025, а имајќи го предвид гореситираното мислење доставено од ----- совет на -----, донесе Одлука за неприфаќање на проект ----- бр. ----- од 03.06.2025.

Имајќи го предвид наведеното, ----- наведува дека поднесената претставка од подносителот е неоснована. Оцената на доставените проекти по објавениот конкурс е извршена според поставените критериуми и мерила согласно кои секој од проектите добива бодови, максимален број на бодови кои еден проект може да ги добие е 100, додека за да може проектот да се квалификува потребно е да освои 51 бод. Согласно листата за евалуација доставена од ----- совет, проектот -----освоил вкупно 42 бодови и не се квалификувал. Во однос на наводите дека листата за евалуација не му била доставена на подносителот, ----- наведува дека подносителот никогаш не побарал

такво нешто. Во однос на тврдењата за етничка дискриминација, ----- наведува дека во случајот не станува збор за етничка дискриминација туку за спроведување јавен конкурс со буџетски средства за проекти кои ги задоволуваат критериумите наведени во самиот конкурс. Во конкретниот случај, според -----, не постои разликување, исклучување, ограничување или давање првенство што се заснова на дискриминаторска основа, со сторување или несторување, што има за цел спречување, ограничување, признавање, уживање или оставрување на правата и слободите на одредено лице или група лица на еднаква основа со другите, па следствено не може да стане збор за дискриминација согласно чл. 6 од Законот за спречување и заштита од дискриминација. Дополнително, ----- наведува дека од увидот во доставениот предлог буџет од страна на подносителот, може да се забележи дека организаторот на фестивалот нема предвидено нов и развоен буџет и дека ставките за спонзорства од други извори се празни и не се предвидени средства во нив, па оттука нејасно е како со ваков буџет фестивалот постепено ќе расте и ќе нуди квалитетна програма, како исполнување на дел од критериумите во конкурсот. Воедно, ----- посочува дека во самата пријава подносителот не доставил потврди и/или писма за намери и интерес од потенцијалните учесници во фестивалот, што говори за реномето и квалитетот на програмата што ја нуди овој фестивал. Во одговорот се наведува и дека буџетот е основа на секој фестивал и од истиот може да се утврди дали се предвидени трошоци за сместување на гости, откупување на права за прикажување на филмови, работилници и слично, односно да се даде целокупна слика за тоа што се очекува од фестивалот. Оттука, ----- смета дека наводите за дискриминација се беспредметни, не се поткрепени со ниту еден доказ кој ги докажува тврдењата и заради тоа не треба да бидат земени во предвид. Одговорот на претставката завршува со констатацијата дека одлуката за неприфаќање на проектот е донесена согласно Законот за општа управна постапка и доколку подносителот е незадоволен од истата, има право на жалба во рок од 15 дена до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

За целосно и точно утврдување на фактичката состојба во предметот, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, согласно чл. 30, ст. 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, на 20.01.2026 на електронската адреса на --- достави барање за доставување податоци, во кое побара да бидат доставени информации и одговори на следниве прашања:

- Дали ----- било корисник на финансиски средства врз основа на конкурси за финансирање проекти, објавени од страна на ----- во 2024 и 2025 година?
- Доколку да, Ве молиме доставете ни детални информации за секој случај кога споменатото друштво било корисник на средства од -----, вклучително: назив на проектот, краток опис на проектот, висина на доделените средства, месец и година на доделување на средствата, документација која потврдува реализација и исплата на средствата.

На 21.01.2026, на електронската адреса на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше доставен одговор по цитираното барање. Во одговорот на барањето, ---- известува дека подносителот бил корисник на финансиски средства од ----, врз основа на јавни конкурси во изминатите 3 календарски години. Имено, во поднесокот се наведува дека на подносителот му биле одобрени финансиски средства за проектите ---- (2023), ---- (2024) и ---- (2025). Како доказ за ова тврдење ---- доставува во прилог копии од финансиски картички за споменатите проекти. Имајќи предвид дека на подносителот во континуитет му се одобрувале финансиски средства, вклучително и во моментот кога се жали на дискриминација, во поднесокот се наведува дека ---- недовсмислено ги побива наводите за дискриминација и наведува дека подносителот бил третиран еднакво и рамноправно во постапките за финансирање, без никакво исклучување, нееднаков третман или повреда на принципот на еднаквост. ---- останува на ставот дека сите одлуки по јавните конкурси се донесени врз основа на објективни, транспарентни и законски утврдени критериуми, применети подеднакво за сите апликанти.

Ценејќи ги наводите од претставката, наводите и доказите од поднесокот за произнесување и одговорот на барањето за доставување податоци, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација констатира дека во конкретниот случај ---- не извршила дискриминација врз етничка припадност врз ---- во областа на медиумите и јавното информирање.

Имено, подносителите во претставката не успеваат да го направат тврдењето за извршена дискриминација веројатно. За да се стори веројатно тврдењето за извршена дискриминација, и за да премине товарот на докажување од подносителот на претставката кон потенцијалниот дискриминатор, во смисла на член 26 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, подносителот треба да докаже дека постои јасна причинско – последична врска помеѓу дискриминаторската основа и настанатата повреда. Освен тоа, за да постои веројатност за дискриминација потребно е да постои и каузалност помеѓу понеповолно постапување и настанатата повреда, односно штета за подносителот, како и поврзаност помеѓу понеповолното постапување и дискриминаторската основа

Во конкретниот случај, од увид во доказната документација доставена од страна на --- --, а поврзана со постапката за распишување на конкурсот, оценување на проектите и носење на одлука за прифаќање и неприфаќање на проектите, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација ценеше дека се запазени процесните правила и постапката за спроведување конкурс за финансирање проекти од национален интерес во филмската дејност – организирање домашни фестивали и други филмски манифестации од меѓународен карактер, пропишани во Законот за филмска дејност.